

Protocol vrijstelling van onderwijs in één der drie moderne vreemde talen Frans, Duits of Spaans

1. Inleiding

Dit protocol geldt voor de Nijmeegse Scholengemeenschap Groenewoud, met ingang van het schooljaar 2012 - 2013 en maakt deel uit van het Zorgplan van de NSG. Scholen zijn verplicht een eigen protocol op te stellen en uit te voeren. Onderstaand protocol m.b.t. ontheffing van één der moderne vreemde talen, Frans, Duits of Spaans op basis van dyslexie, doet recht aan het door de overheid opgestelde *inrichtingsbesluit W.V.O. art. 21 en 22*.

De NSG kent een tweejarige brugperiode. De leerlingen zitten in een gemengde brugklas vmbo-t/havo of havo/vwo. Deze jaren worden besteed aan de basisvorming. Met ingang van schooljaar 2012-2013 volgen de leerlingen naast Engels ook Frans, Duits en Spaans in klas 2. Aan het einde van het tweede leerjaar kunnen leerlingen een keuze maken. Leerlingen die bevorderd worden naar vmbo-3 hebben de vrije keus om naast het verplichte vak Engels één of meerdere extra vreemde talen te kiezen. Leerlingen die bevorderd worden naar havo-3 of vwo-3 kiezen 2 van de 3 talen Frans, Duits of Spaans. Leerlingen met minimaal een vwo advies kunnen in het eerste jaar het vak Griekse en Latijnse taal en cultuur (GLTC) volgen.

Aan het eind van het tweede leerjaar wordt de vervolgopleiding voor de leerling bepaald. Voor leerlingen die niet aan het niveau vmbo-t voldoen wordt gezocht naar een andere school.

2 Wettelijke kaders m.b.t. het verlenen van ontheffing voor één der drie moderne vreemde talen Frans, Duits of Spaans in het tweede leerjaar

2.1 VMBO (B2 T/H)

Wettelijk kader: het onderwijsprogramma in de eerste twee leerjaren aan een school voor mavo en een school voor vbo omvat tevens onderwijs in Franse taal of Duitse taal.

Het bevoegd gezag kan een leerling aan een school voor m.a.v.o. en een school voor v.b.o. ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal, indien de leerling onderwijs volgt in Spaanse taal, Arabische taal of Turkse taal.

Gegeven het bovengenoemde wettelijke kader bestaat in de onderbouw van het vmbo de mogelijkheid om vrijstelling te krijgen voor Frans, Duits of Spaans.

Dyslectische leerlingen met een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring kunnen na het eerste trimester in leerjaar 2 een vrijstelling krijgen voor Frans, Duits of Spaans op basis van de toetsingscriteria zoals opgesteld in paragraaf 3.1.

2.2 HAVO-VWO (B2 H/V)

Wettelijk kader: het onderwijsprogramma in de eerste drie leerjaren aan een school voor vwo en een school voor havo omvat tevens onderwijs in Franse taal en Duitse taal.

Het bevoegd gezag kan een leerling aan een school voor vwo en een school voor havo ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal, indien de leerling onderwijs volgt in Spaanse taal, Russische taal, Italiaanse taal, Arabische taal of Turkse taal.

Gegeven het bovengenoemde wettelijke kader kan in klas twee havo/vwo volstaan worden met 2 van de 3 moderne vreemde talen.

Dyslectische leerlingen met een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring kunnen na het eerste trimester in leerjaar 2 een vrijstelling krijgen voor Frans, Duits of Spaans op basis van de toetsingscriteria zoals opgesteld in paragraaf 3.1 .

3 Criteria en procedure m.b.t. ontheffing van een der drie talen Frans, Duits of Spaans in het tweede leerjaar

3.1 Toetsingscriteria

Om in het tweede leerjaar aanmerking te komen voor ontheffing van één der drie moderne vreemde talen Frans, Duits of Spaans, gelden de volgende **toetsingscriteria**:

- De leerling is in het bezit van een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring.
- Voordat een verzoek tot ontheffing in behandeling wordt genomen, moet de leerling kunnen aantonen dat, ondanks alle beperkingen, hij een maximale inspanning heeft geleverd en optimaal gebruik heeft gemaakt van de strategieën en faciliteiten die hem tot dan toe zijn aangeboden.
- Uit het voorafgaande volgt dat een vrijstelling uitsluitend wordt verleend indien een leerling op een lager onderwijsniveau dreigt uit te komen dan op basis van de gegevens tot dan toe (resultaten brugjaar 1, cito-score, advies basisschool en overige relevante gegevens) redelijkerwijs mag worden verwacht. Er wordt hierbij niet uitsluitend gekeken naar de resultaten bij de talen, maar naar de resultaten binnen het gehele vakkenpakket van de leerling.

3.2 Procedure en voorwaarden m.b.t. ontheffing

- Ouders worden geacht uiterlijk in de eerste week van november van het lopende schooljaar een schriftelijk verzoek voor ontheffing in te dienen bij de teamleider van de afdeling waar de leerling onder valt. Het formulier is te downloaden op de website van de NSG (zie bijlage: 1 aanvraagformulier vrijstelling).
- Het verzoek tot ontheffing wordt door de mentor en de vakdocenten besproken. Op basis daarvan formuleert het team van docenten een advies over het wel of niet toestaan van het verzoek. Het advies wordt, voorzien van het advies van de orthopedagoog, voorgelegd aan de teamleider. De teamleider neemt de beslissing en informeert hierover de ouders en het team.
- Er kan maar voor één van de moderne vreemde talen Frans, Duits, Spaans ontheffing worden toegekend.
- Het bevoegd gezag van de school hoeft voor het verlenen van de vrijstelling geen toestemming te vragen aan de inspecteur voor het onderwijs. Wel moet de onderbouwing en verantwoording van het besluit worden opgenomen in het dossier van de leerling. Tevens dient op de overzichtslijst van dyslectische leerlingen de maatregel geregistreerd te worden.

3.3 Overige opmerkingen m.b.t. ontheffing

- Voor de resterende talen blijven de bestaande faciliteiten m.b.t. dyslexie onverminderd van kracht (zie bijlage 2: faciliteiten dyslexie).
- Als de ontheffing voor Frans, Duits of Spaans wordt toegekend, dan kan dit vak uiteraard in de bovenbouw niet meer worden gekozen. Het beperkt dus in zekere zin de keuzemogelijkheden voor de leerling (zie beneden onder 4.1 en 4.2)

- Leerlingen die zich onttrekken aan de afspraken gekoppeld aan deze ontheffing (zie beneden onder 3.4), worden terugverwezen naar het reguliere lesprogramma van de vrijgestelde taal.
- Voor leerlingen met een vrijstelling geldt in het tweede leerjaar de normale bevorderingsnorm met dien verstande dat één potentieel examenvak minder gelezen dient te worden.

3.4 Invulling van de vrijgevallen studielast als gevolg van ontheffing van één der drie moderne vreemde talen Frans, Duits of Spaans

De vrijgevallen lessen als gevolg van de verleende vrijstelling worden gebruikt ter ondersteuning van de resterende talen. Daarnaast, en indien gewenst, kunnen ook de vakken Nederlands en Engels voor ondersteuning in aanmerking komen. De inhoud van deze ondersteuningslessen kan verschillen per leerling. Als basis zullen de digitale lesprogramma's behorende bij de reguliere leergangen van de resterende talen worden gebruikt. Naast deze lesprogramma's zullen ook probleemgerichte Remedial Teaching programma's worden ingezet.

Deze digitale ondersteuningslessen vinden plaats in lokaal 607 en worden gecoördineerd door een remedial teacher onder supervisie van de orthopedagoog. Zoals hierboven vermeld onder 3.3 zullen leerlingen die zich onttrekken aan de inspanningsverplichtingen behorende bij een vrijstelling worden teruggeplaatst naar de reguliere lesprogramma's van de vrijgestelde taal. In het voorkomende geval komt de vrijstelling daarmee te vervallen.

4 Verleende vrijstellingen voor één van de drie moderne vreemde talen Frans, Duits of Spaans en de bovenbouw havo-vwo.

4.1 Verleende vrijstelling en de bovenbouw havo

Als het verzoek tot ontheffing in het tweede leerjaar is gehonoreerd, betekent dit dat er door de leerling en zijn ouders een bindende keuze is gemaakt. Dit houdt in dat de vrijgestelde taal in klas 4 en 5 niet gekozen kan worden. In principe kunnen wel alle profielen gekozen worden, maar de keuzemogelijkheden *binnen* de profielen en binnen het vrije deel zijn beperkter.

Op het havo houdt dit per profiel concreet het volgende in:

Dyslectische leerlingen aan wie in de onderbouw de vrijstelling voor Frans, Duits of Spaans is verleend kunnen zonder problemen kiezen voor de profielen N&G en N&T. In beide profielen is namelijk alleen Nederlands en Engels verplicht.

In het profiel E&M heeft de leerling bij het profielkeuzevak de mogelijkheid om te kiezen voor Frans, Duits of Spaans. De vrijgestelde taal kan hier dus niet meer worden gekozen. Dit beperkt de keuze enigszins, maar sluit de keuze voor E&M niet uit.

In het profiel C&M moet de leerling als verplicht profielkeuzevak een keuze maken uit Frans, Duits of Spaans. Als een dyslectische leerling vrijgesteld is voor Frans, Duits of Spaans, dan moet hij in dit profiel dus een taal kiezen waarin hij in de eerste drie leerjaren het volledige programma heeft gevolgd.

Een genoten vrijstelling voor één van de drie talen sluit de leerling dus niet perse uit voor het profiel C&M.

4.2 Verleende vrijstelling en de bovenbouw vwo

Voor het vwo geldt eveneens dat de leerling die in klas 2 een vrijstelling voor Frans, Duits of Spaans heeft gehad, de vrijgestelde taal niet kan kiezen in klas 4 of hoger.

Voor de bovenbouw vwo geldt dat in alle profielen, naast Nederlands en Engels, een tweede moderne vreemde taal verplicht is binnen het algemene deel. De vrijgestelde taal kan hier dus niet meer worden gekozen. Eén van de beide andere talen uiteraard wel.

In het algemeen geldt dat evenals op het havo alle profielen gekozen kunnen worden, maar dat de keuzemogelijkheden binnen de profielen en binnen het vrije deel beperkter zullen zijn.

Voor dyslectische leerlingen bestaat (op grond van *artikel 26e.4a van het inrichtingsbesluit W.V.O.*) de mogelijkheid om vrijstelling te krijgen voor de verplichte tweede moderne vreemde taal. Deze verplichte tweede moderne vreemde taal in het algemene deel dient dan vervangen te worden door een ander vak met een normatieve studielast van ten minste 440 uren.

Voor het verlenen van deze vrijstelling in de bovenbouw vwo gelden gelijke criteria als voor het verlenen van een vrijstelling in het tweede leerjaar.

- De leerling is in het bezit van een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring.
- Alvorens een verzoek tot vrijstelling voor de tweede moderne vreemde taal in het algemene deel vwo in behandeling wordt genomen, moet de leerling kunnen aantonen dat, ondanks alle beperkingen, hij een maximale inspanning heeft geleverd en optimaal gebruik heeft gemaakt van de strategieën en faciliteiten die hem tot dan toe zijn aangeboden.
- Uit het voorafgaande volgt dat een vrijstelling uitsluitend wordt verleend indien een leerling op een lager onderwijs niveau dreigt uit te komen - in dit geval havo - dan op basis van de gegevens tot dan toe (resultaten leerjaar 1 t/m 3 en overige relevante gegevens) redelijkerwijs mag worden verwacht. Er wordt hierbij niet uitsluitend gekeken naar de resultaten bij de talen, maar naar de resultaten binnen het gehele vakkenpakket van de leerling.

Bijlage 1: aanvraagformulier vrijstelling Frans, Duits of Spaans in het tweede leerjaar

De ouders / verzorgers van:

Klas:

dienen het verzoek in tot vrijstelling voor het vak:

(hieronder aankruisen wat van toepassing is)

- Frans
- Duits
- Spaans

Ouders verklaren op de hoogte te zijn van het *Protocol vrijstelling van onderwijs in één der drie moderne vreemde talen Frans, Duits of Spaans*.

In het protocol zijn de volgende toetsingscriteria opgenomen:

de leerling is in het bezit van een door een erkend GZ-psycholoog met BIG-registratie opgestelde dyslexieverklaring;

voordat een verzoek tot ontheffing in behandeling wordt genomen, moet de leerling kunnen aantonen dat, ondanks alle beperkingen, hij een maximale inspanning heeft geleverd en optimaal gebruik heeft gemaakt van de strategieën en faciliteiten die hem tot dan toe zijn aangeboden;

uit het voorafgaande volgt dat een vrijstelling uitsluitend wordt verleend indien een leerling op een lager onderwijs niveau dreigt uit te komen dan op basis van de gegevens tot dan toe (resultaten brugjaar 1, cito-score, advies basisschool en overige relevante gegevens) redelijkerwijs mag worden verwacht. Er wordt hierbij niet uitsluitend gekeken naar de resultaten bij de talen, maar naar de resultaten binnen het gehele vakkenpakket van de leerling.

Hieronder wordt u verzocht aan te geven op basis van welke argumenten u vindt dat uw zoon/dochter voor een vrijstelling in aanmerking zou moeten komen.

plaats en datum:

handtekening ouder / verzorger:

.....

.....

Dit formulier inleveren bij de teamleider uiterlijk 1 november van het lopende schooljaar.

Bijlage 2: faciliteiten dyslexie

Algemene wettelijke regels:

1. 20% extra tijd met een maximum van 30 minuten
2. Toetsen worden standaard aangeleverd in puntgrootte 12. Het basislettertype is Arial.

Faciliteiten die de NSG toekent bij toetsen:

1. 20% extra tijd met een maximum van 30 minuten.
2. Toetsen worden standaard aangeleverd in puntgrootte 12. Het basislettertype is Arial.
3. Inzet *Kurzweil* (spraaksynthesoftware die digitale tekst omzet in spraak).
Dit programma wordt uitsluitend gebruikt bij toetsen in de reguliere toetsweken.
4. Bij toetsen waarbij spelling aan de orde is, wordt 25 % van de spelfouten niet meegerekend.

NB Het gebruik van het programma *Kurzweil* wordt alleen toegestaan indien uit het onderzoeksverslag blijkt dat een leerling daar baat bij heeft.

Faciliteiten die de NSG toekent bij examentoetsen (SE en CSE):

1. 20% extra tijd met een maximum van 30 minuten.
2. Toetsen worden standaard aangeleverd in puntgrootte 12. Het basislettertype is Arial.
3. Inzet *Kurzweil* (spraaksynthesoftware die digitale tekst omzet in spraak).

NB Het gebruik van ICT-hulpmiddelen tijdens het centraal examen dient vóór 1 oktober van het schooljaar waarin het examen plaatsvindt te worden gemeld bij de Onderwijsinspectie. Het is dus van belang om de benodigde voorzieningen tijdig te regelen.